

Károlyi Mihályné, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa tagjának halálára

(1892—1985)

A magyar nép fájdalommal gyászolja Károlyi Mihályné Andrassy Katinkát, az első Magyar Köztársaság elnökének elhunyt feleségét. Halálával olyan személyiség távozott közülünk, aki a nagy időknek nemesak tanúja, hanem tevékeny résztvevője is volt.

Andrassy Katinka feleségként és harcostársként egyaránt követte férjét, vállalva a politikai küldetést, a közös harcot, a száműzetés évtizedeiben is. Fiatalon vállalt életútja emelte — férjével együtt — osztálya, az egykori magyar arisztokrácia fölé, és ez vezette el a haladó eszmék elfogadásához. Mindig az a cél vezette, hogy a független, szabad Magyarországot, a nép ügyét szolgálja. Nemesak hirdette, hanem meg is élte a teljes életet, és boldogította, hogy küzdéseinek célját még látta megvalósulni.

„Hittünk a kollektív lelkiismeretben — írta emlékirataiban —, hittünk abban, hogy végső fokon mindenki felelős a világban történt rosszért, és hogy mindenkinek kötelessége enyhíteni az emberi szenvedéseket...” Károlyi Mihállyal közös életüket summázta így, s igazuk mellett immár maga a történelem tanúskodik.

Károlyi Mihályné Andrassy Katinkát újkori történelmünk kimagasló személyiségként tiszteljük. Emlékét örökké megőrzi a magyar nép.

Az elhunyt földi maradványait, végakaratainak megfelelően, hazai földbe, férje mellé helyezték.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa

Olof Palme elutazott Budapestről

Olof Palme és felesége pénteken délelőtt a magyar főváros nevezetességeivel ismerkedett. A hivatalos látogatáson hazánkban tartózkodó svéd miniszterelnököt városnéző programjára elkísérte Esztergályos Ferenc külügyminiszter-helyettes és Szigeti Károly, hazánk stockholmi nagykövete.

A svéd kormányfő először a budai várban sétálva a Halászbástyáról nézte meg fővárosunk panorámáját, majd a Mátyás-templomot kereste fel.

Olof Palme elutazása előtt a Budapest Hilton Szállodában találkozott a hazai és a nemzetközi sajtó képviselőivel.

Olof Palme és felesége, valamint kíséretének tagjai pénteken délután elutaztak Budapestről.

A búcsúztatásra a Ferihegyi repülőterén megjelent Lázár György, a Minisztertanács elnöke és felesége, Várkonyi Péter külügyminiszter, továbbá politikai életünk több más vezető személyisége.

Az MSZBT jubileumán

Ünnepi megemlékezés Szegeden

A Magyar-Szovjet Baráti Társaság Csongrád Megyei és a Szeged Városi Munkabizottsága tegnap délután a megyeszékhelyen, a MAV Igazgatóság épületében, az MSZBT megalakulásának 40. évfordulója alkalmából ünnepi ülést tartott.

Először Csillag Erika, a Szegedi Tömörkény István Gimnázium tanulója szavalt a el Jevtusenko: Ébredő város című versét, majd Balogh József, a vasútigazgatóság MSZBT tagsorozatának ügyvezető elnöke köszöntötte az ünnepi ülés résztvevőit, az elnökség tagjait, köztük Koncz Jánost, az MSZMP megyei és Schmidt Józsefet, a szegedi városi pártbizottság titkárát, Bozó Sándort, az MSZBT megyei munkabizottságának elnökét, Lovász Lászlót, a megyei pártbizottság tagját, a vasútigazgatóság vezetőjét és Németh Györgyöt, a vasúti pártbizottság végrehajtó bizottságának tagját.

Dr. Szendrei János, az MSZBT Országos Elnökségének tagja, a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója beszédében szövegezte az MSZBT elődjét, a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság megalakulásáról és fejlődéséről. Idézte a szervezet létrehozásakor, 1945. június 9-én közzétett dokumentum egyik örökérvényű mondatát, miszerint — a barátság nélkül hazánk sorsának jobbrafordulása nem érhető el. Szövegezte, hogy már az első világháborút követő időkben a magyar és az orosz munkásság között az érdekezésszerű, az elnyomók elleni harc vette meg a kölcsönös barátság alapjait, amely felszabadulásunk után szélesedve napjainkra tömegmozgalommá vált. Szegeden az or-

Somogyi Károlyné felvétele

Dr. Szendrei János ünnepi beszédét mondja

szágban elsőként alakult szovjet barátságot erősítő meg Szovjet Barátok Társasága elnevezéssel olyan közösség, amely céljával tüzte ki a testvéri kapcsolatok ápolását. Hazánkban a települések felszabadulásával fokozatosan szervezték meg mindenütt az emberek a magyar-szovjet barátságot ápoló csoportokat. Makón 1945. augusztus 8-án, Szenteseen szeptember 18-án, Hódmezővásárhelyen pedig december 16-án tömörültek szervezetbe az aktivisták. Csongrád megyében 1950-ben már 38 ezer tagot számlált a mozgalom. Az országban 1956 óta mint politikai szervezet működik a közönség Magyar-Szovjet Baráti Társaság néven és sok ezer aktivistája sodorja keretén belül eltéphetetlen kötelékek a barátság szálait.

Koncz János a pártbizottság elnöke és pártmunkások nevében köszöntötte a megjelenteket és megyénk MSZBT aktivistáit. Atekinette Csongrád megye szerepét népünk magyar-szovjet barátságát erősítő munkájában. Egyebek mellett kiemelte, hogy az MSZBT a különböző területeken a jövőben is segítheti gazdasági célkitűzéseink megvalósítását. Andrassy Lajos költő, az MSZBT alapító tagjainak képviselőiben személyes élményeiről beszélt. Azokról, amelyek segítették irasművészetének fejlődését, kibontakozását és amelyek a jövőben is erőt adnak munkájához.

Befejezésül dr. Szendrei János Gyulay Zoltánnak és Kunstar Jánosnak (Szeged) az MSZBT Aranykoszorús jelvényét nyújtotta át. Király Endre (Mindszent) ugyanezt az elismerést az országos elnökség ünnepségén vette át a Parlamentben. Jubileumi emléklapokat kapott: Andrassy Lajos (Szeged), Pusztay János (Szentes), Rózsa Dezsőné (Hódmezővásárhely) és Bóka István (Mórahalom); 32 aktivista munkáját pedig emléklappal ismerték el.

Armand Hammer látogatása

Budapest (MTI)

Pénteken elutazott Budapestről dr. Armand Hammer, az egyesült államokbeli Occidental Petroleum Corporation igazgató tanácsának elnöke, aki az International Herald Tribune által fővárosunkban rendezett nemzetközi konferencia alkalmából tett látogatást hazánkban.

A közismert amerikai üzletember elutazása előtt megbeszélést folytatott Marjai József miniszterelnök-helyettesével cége és a magyar vállalatok közötti együttműködésről.

Magyarországi tartózkodása során Armand Hammer találkozott Kápolai László ipari miniszterrel is.

Gépelterítés

Bejrút (Reuter)

Fegyveres géprablók pénteken délelőtt eltérítették az amerikai TWA (Trans World Airlines) légitársaság Boeing 727-es típusú. Athén és Róma között közlekedő menetrendszerű járatát.

A légitársaság gépet Athénból történt felszállása után kerítették hatalmukba, s Bejrútba irányították. Két-szer kérték leszállási engedélyt eredménytelenül a repülésiirányítókól. S végül csak a pilóta könyörgésére, miszerint elfogy az üzemanyag, adta meg maga Valid Dzsambul miniszter az engedélyt a leszállásra.

A leszállás után a járatot eltérítő géprablók — közölve, hogy nagy mennyiségű TNT-robbantóanyag van felszerelve, s nem haboznak felhasználni — az amerikai utasok és a sze-

mélyzet kivégzésével fenyegetőztek, ha nem töltik fel üzemanyaggal a gépet.

Innen a TWA gépe helyi idő szerint 2 órakor Algéria irányába elhagyta a bejrúti repülőteret.

A felszállás előtt a kommandócsoporthoz vezetője rádióon rövid nyilatkozatot tett. Ebben követelte a jelenleg izraeli börtönökben fogva tartott libanoniak szabadon bocsátását, s élesen elítélte az Egyesült Államokkal szoros együttműködő arab rendszereket.

Péter László

A mi Herman Ottóink

Születésének 150. évfordulójára

3. Apatini találkozás

Herman Ottó 1872. július 25-én — összekülönbözve elvi kérdésben a lap szerkesztőjével — kilépett a kolozsvári Magyar Polgár szerkesztőségéből. Egy ideig barátjának, a szászvezetési Bedőházy Jánosnak vendégszeretét élvezte, járta a környéket, gyűjtötte állatvilágát, főként pókfajtaikat, de egzisztenciáját bizonytalannak látva, egyengette útját Bécsbe, hogy onnan egy expedícióval Kamerumba utazzék. 1873. február 2-án a kolozsvári Redoute nagytermében tisztelői matiné is rendeztek költségeinek előteremtésére. „A jövedelem elég volt, útnak is indult, de csak Pestig jutott — írta Lambrecht Kálmán. — Itt azután Frivaldszky János és Szily Kálmán elfogták, el sem is eresztették.” Frivaldszky János, a Nemzeti Múzeum állattárának igazgatója, és Szily Kálmán, az időben a Magyar Tudományos Akadémia főkönyvtárosa, hogy Herman itthon marasztalhasák, szerződést jartak ki neki. 1873. április 22-én a Természettudományi Társulat megbízta Hermant Magyarország pókfajtainak monografikus földolgozásával.

Herman gyűjtéseinek kiegészítésére még ez évben bejárta a Duna-Tisza közt, Hegyalját, Felvidéket, Tátrát, Mátrát. A telet Pesten töltötte, majd 1874 elején Bécsben könyvtárakban, természetrajzi gyűjteményekben dolgozott anyagán.

1874 márciusában gyűjtött anyagával visszavonult a Bács megyei Doroszlóra (ma Doroslovo a jugoszláviai Vajdaságban), és sógorának, Scultétyi Nánán királyi erdőmesternek a házában nekilátott könyvének megírásához. „Itt írta meg — jegyzi föl Lambrecht Kálmán az életrajz e fontos mozzanatát — első nagy művének, Magyarország pókfajtainak első kötetét.” Majd hozzátesszi: „Kevés állat van a világon, amelytől a közön-

ség úgy irtózik, mint a póktól — és kevés mű van a magyar irodalomban, amelyet a magyar közönség — legáltalában hírből — oly jól ismerne, mint Herman Ottó pókművét. Ez a három-kötetes, a laikus számára is vonzóan megírt mű tette nevét országosan ismertté, de a szakkörök figyelmét és elismerését is evvel érdemelte ki először.”

Mintegy 314 pókfajta irt le művében Magyarország területéről; köztük 3 új volt még a tudományban is. Műve különben módszertani és tudományelméleti szempontból is jelentős: a hazai természettudományos gondolkodás fontos állomása. Erdődy Gábor tavaly megjelent érdekes munkájában (Herman Ottó és a társadalmi nemzeti felemelkedés ügye, 1984) több ízben is visszatér a pókmográfia heurisztikai tételeire.

A tudós azonban nem tagadta meg természetét, közéleti hajlandóságát. A doroszlói Szentkút búcsúsainak látványa készítette híres-hírhedt cikkének, A mérges csók-nak (Természettudományi Közlöny, 1876) megírására. Bence a közegészség érdekében a fészülék csokolgatása, kegyhelyek és búcsújáráhelyek vizeinek használata ellen emelt szót. Cikke, antiklerikális irányja miatt, nagy föltűntetést keltett; sok külföldi lap is átvette. Megszervezte Doroszlón az olvasóegyletet, és 1874-ben megrendezte Apatinban az első hazai ipari kiállítások egyikét.

Augusztus 9-től 20-ig tartott ez a kiállítás. A helyi termelésnek megfelelően különös figyelmet szentelt benne a kendertermelésnek és -feldolgozásnak. Természetes, hogy a kiállításon részt vevő szegedi köteles, Bakay Nándor megismerkedett a kiállítás titkárával, Herman Ottóval.

E találkozás mindkettejük számára nagy jelentőségűnek bizonyult. Szegeden már csaknem évtizedes múltra tekintett vissza a helyi iparosmozgalom. 1865-ben Osztróvszky József iparos bizottságot hozott létre. „Ez a mozgalom — írta Acs Tivadar (Párttörténeti Közlemények, 1962) — mindvégig iparfejlesztésről és egy iparospárt megalakításáról beszélt, hogy az iparos osztálynak — amelybe nemcsak a mestereket, hanem a segédek, munkásokat is belesorolták — legyen parlamenti képviselete.”

Bakay fölvehette ezt Herman Ottó előtt Apatinban, s a nyughatatlán tudós azonnal kapható volt a régi terv fölelevenítésére és valóra váltására.

Találkozásuk eredménye lett egyrészt az 1876. évi első nagy szegedi ipari kiállítás, amelyről Herman rajzos cikkeken számolt be a Vasárnapi Újságban, másrészt pedig Bakayval közös kísérletük az iparospárt megalakítására.

Doroszlóról és éppen az iparospárt megalakítása ügyében vette föl Herman Ottó a kapcsolatot a turini remetével, Kossuth Lajossal is. 1875. február 20-án kelt első levelében Herman először is bemutatkozott az egykori kormányzó elnöknek:

„Szepességi származású vagyok. Egyik nagybátyám kilenced magával az Atlanti-óceán fenekén alussza örök álmát: nem akarta, hogy gyermekei abszolút monarchiában neveltesse, s a hajó — »Ausztria« — amelyen Amerika felé indult, a nyílt tengeren megégett. Ez történt 1858-ban. Ennyi a családi szellemre nézve.

Jó barátom, Teleki Sándor, a költő, azt mondotta volt nekem, hogy a Kolozsvárt megjelenő Magyar Polgár című lap Kegyelmeiséged helyeslést bírja. Megjegyzem, hogy ez akkor volt, amikor e lap Lónyay ellen ígattott. Legélesebb cikkeim én írtam, és megírtam három sajtóperrel, amelyet Lónyay bukása után tárgyalni nem mertek; tudták, hogy védelmezni fognám magamat, s nincsen esküdő, aki bűnöst mondjon.

A lap szerkesztője Péchy Manó grófnak hízelegvén, én legott kiléptem, s azóta természeti tudományokkal foglalkozom; jelenleg a magyar araneológiát (póktant) írom.

Soha sem szüntem meg nemzetem szabadságáért tenni és ígálni. Az országot, népet tanulmányozom és ismerem. Hitvallásom: szívem, eszem és meggyőződéseim után a köztársaság.

Evvel, azt hiszem, bemutattam magam. A köztársaság eszményem, s minden lépésemet feléje irányozom, de számolok a viszonyokkal is, mert nem magamra egyedül akarom eszményemet megközelíteni: a nemzetet tartok. A nemzet közszellemét tekintve tudom, hogy csak apró, lassú lépésben lehet haladni...”

A továbbiakban Kossuth elé terjesztette az iparospárt megalakításának tervét.

(Következik: Szeged képviselője.)

RÁDIÓTELEX

KÖSZÖNET-NYILVÁNTÁS

Nyikolaj Tyihonov, az SZKP KB PB tagja, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke táviratban mondott köszönetet Kádár Jánosnak, az MSZMP főtitkárnak és Lázár Györgynek, a Minisztertanács elnökének a 80. születésnapja és a kitüntetés alkalmából hozzá intézett jókívánságokért.

KGST-TANÁCSKOZÁS

Június 25-én, Varsóban kezdődik a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa 40. ülésszaka. Az előzetes megállapodásnak megfelelően a tanácskozáson részt vevő delegációkat a tagállamok kormányfői vezetik. A magyar küldöttség vezetője Lázár György, a Minisztertanács elnöke.

KOSZORÚZÁS

Születésének 90. évfordulója alkalmából pénteken, a Mező Imre úti temető Munkásmozgalmi Panteonjában megkoszorúzták Szamuely Tiborné — Szilágyi Jolán — sírját.

HARCÁSZATI GYAKORLAT

A Varsói Szerződés tagállamai Egyesített Fegyveres Erői éves kiképzési tervének megfelelően a Magyar Néphadsereg, a Szovjet Hadsereg és a Csehszlovák Néphadsereg kijelölt tiszteinek és csapatainak részvételével a közeljövőben közös hadművelési, harcászati

gyakorlatot tartanak hazánk területén „Duna '85” elnevezéssel.

SZOVJET-KINAI KONZULTÁCIÓ

A konzuli kapcsolatok javításáról és fejlesztéséről tartottak konzultációkat a szovjet és a kínai külügyminisztérium delegációi Pekingben. A megbeszéléseket tárgyszerű léggör és jószándék jellemezte.

SÜLYOS HARCOK BEJRÚTBAN

Csütörtök délutántól heves harcok dúltak a libanoni fővárost kettéválasztó demarkációs vonal mentén. A nehézfegyverekkel, rakétákkal vívott tüzpárbaj az éjféli órákban érte el csúcspontját, de még péntek reggel is élénk lövöldözés hallatszott. A falangista milícia és a muzulmán erők harca a zöld vonal teljes hosszában, azaz a bejrúti kikötőtől Haddatig, 16 km-es sávban hullámozott. Nem kímélték a sűrűn lakott polgári negyedeket sem.

ÉLET, MUNKARITMUS

A Szaljut-7—Szojuz T-13 űrkomplexumon egy hete dolgozó két szovjet űrhajós szervezete teljesen hozzászokott már a súlytalanság körülményeihez. Vlagyimir Dzsanibekov és Viktor Szavinih azt jelentették a földi irányítókózpontnak, hogy helyreállt élet- és munkaritmusuk, jól érzik magukat.